

1.1 Inventarisatiemethode

1.1.1 Bronnen

In de zoektocht naar autochtoon materiaal werd beroep gedaan op de volgende bronnen:

- Topografische kaarten waarop het bos in de tijd van de Ferraris (\pm 1770) en het huidig bos is weergegeven, opgesteld door het IBW (nu INBO) (2000);
- Orthofotoplannen 1989-1991 (Eurosense);
- Gegevens van de houtvesterijen en van het IBW;
- Informatie van boswachters en deskundigen;

De kaarten 'de Ferraris bos - huidig bos' en de orthofotoplannen waren de belangrijkste bronnen om locaties met potentieel autochtoon materiaal te selecteren en te inventariseren.

Bossen en bosjes:

Door het IBW werd voor geheel Vlaanderen kaarten (schaal 1/25.000) aangemaakt waarop het huidig bos en het bos in de tijd van de Ferraris (halverwege 2de helft 18de eeuw) werd aangeduid. De locaties waar er een overlapping is van beide aanduidingen wijzen erop dat deze locaties normaliter minimaal de laatste 200 jaar bos zijn gebleven. Het is natuurlijk mogelijk dat in de loop van die 200 jaar een bos gekapt is geworden, langere tijd als landbouwgrond in gebruik is geweest en achteraf opnieuw bebost is geworden; deze evolutie zal echter eerder uitzondering dan regel zijn.

Holle wegen, houtkanten, steilranden, etc.

Van het volledige onderzoeksgebied werden de orthofotoplannen (1989-1990, Eurosense) bekeken en werden alle kleine landschapselementen (holle wegen, houtkanten, graften, etc.) in het buitengebied waar volgens de orthofotoplannen bomen en/of struiken aanwezig zijn (toestand '89-'90), op de topografische stafkaarten (1/25.000), die in het veld gebruikt werden, aangeduid. De aangeduide locaties werden tijdens de inventarisatiewerk bezocht en afhankelijk van de aangetroffen criteria (zie verder) werd er een opname gemaakt van het landschapselement. Natuurlijk werd er ook van niet aangeduide landschapselementen of individuele bomen die tijdens de inventarisatierondes opgemerkt werden en voldoende interessant waren, een opname gemaakt.

1.1.2 Criteria

Tijdens het terreinbezoek werd een opname van een standplaats gemaakt indien aan één of meerdere criteria m.b.t. de aanwezigheid van autochtoon materiaal werd voldaan. De belangrijkste criteria zijn (naar Maes & Rövekamp, 1998):

- *Het landschapselement waarin de boom of struik groeit, komt voor op kaart van de Ferraris (1770-1778) of op een historische topografische kaart (\pm tot 1860).*
- *Het landschapselement maakt in het veld een oude en ongestoorde indruk.*
- *Het bodemtype en de groeiplaatsomstandigheden komen min of meer overeen met de natuurlijke standplaats van de soort.*
- *De groeiplaats ligt binnen het verspreidingsgebied van de betreffende soort.*
- *Er zijn plantensoorten aanwezig in de boom-, struik- of kruidlaag die indicatief zijn voor oude bosplaatsen of houtkanten.*
- *De bodem maakt een ongestoorde indruk.*

Voor wat betreft de boom of struik zelf zijn de belangrijkste criteria:

- *Het is een wilde inheemse soort of variëteit en geen cultivar.*

- *Het betreft zichtbaar een oude boom of struik of een oude hakhoutstoof.*

Zelfs indien voldaan wordt aan meerdere criteria kan maar in weinig gevallen met absolute zekerheid het zuiver autochtoon karakter bepaald worden. Onder meer daarom worden inheemse soorten in drie klassen van autochtoniteit ingedeeld:

- a: vrijwel zeker autochtoon;
- b: autochtoon met een grote mate van waarschijnlijkheid;
- c: mogelijk autochtoon

Indien er geen duidelijkheid bestaat over het autochtoon karakter van de inheemse soort of voor uitheemse soorten wordt status 'p' (aangeplant) of 's' (spontaan) toegekend. De verschillende klassen kunnen in combinatie voorkomen.

Op het inventarisatieformulier werd per locatie genoteerd:

- Administratieve en topografische gegevens (kaartblad, provincie, gemeente, gehucht, oppervlakte, xy coördinaten);
- Fysische gegevens (geomorfologie, bodem, hydrologie);
- Type landschapselement en vegetatietype;
- Aanwezige bomen en struiken (aantal exemplaren of Tansley-schaal, autochtoniteit, verjonging, maximale hoogte, maximale stamomtrek, maximale stoomtrek). In de databank worden de inheemse en uitheemse soorten per locatie afzonderlijk weergegeven.

Tansley-schaal:

- 1 = zeldzaam, één exemplaar
- 2 = schaars of zeldzaam
- 3 = hier en daar verspreid voorkomend
- 4 = plaatselijk frequent
- 5 = frequent
- 6 = lokaal zeer veel
- 7 = zeer veel
- 8 = co-dominant
- 9 = dominant

Verjonging:

- + = weinig
- ++ = matig
- +++ = veel

- Gegevens m.b.t. oogstbaarheid (bloei of vrucht). Op basis van de vruchtzetting en het aantal exemplaren is een quotering (+, ++ en +++) aan de oogstbaarheid toegekend. Voor de hoogste quotering moeten er meer dan 30 oogstbare exemplaren op de locatie aanwezig zijn.